

KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ)

Beslissing inzake de klacht van
<naam klager> over
Stichting De Zijlen

DE PROCEDURE

De Klachtencommissie Onvrijwillige Zorg (hierna kortheidshalve aangeduid als de commissie) heeft kennisgenomen van de klacht van <naam klager> hierna te noemen klager).

De klacht is op 18 september 2025 door De Zijlen (verder ook te noemen: de zorgaanbieder of de verweerder) aangemeld bij de KCOZ voor behandeling door de commissie.

De commissie heeft de zorgaanbieder de gelegenheid gegeven om op de klacht te reageren. Het verweerschrift is op 8 oktober 2025 ontvangen door de commissie. Partijen hebben kennisgenomen van elkaars stukken. De hoorzitting vond op verzoek van de cliëntvertrouwenspersoon Wzd (CVP Wzd) en met instemming van klager plaats op 16 oktober 2025. De commissie heeft een online zitting gehouden ter bespreking van de klacht.

Aan de online zitting namen deel: de klager, <namen> beiden CVP Wzd bij <naam> en namens de zorgaanbieder <naam> (gedragsdeskundige), <naam> (Wzd-functionaris), <naam> (secretaris RvB) en <naam> en <naam> (de curatoren van klager).

FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

De commissie gaat op grond van het beschrevene in het klachtschrift en verweer en hetgeen ter zitting naar voren is gekomen uit van de volgende feiten.

De klager (verder ook te noemen: de cliënt) is een man van 26 jaar en heeft een matig verstandelijke beperking. De cliënt is gediagnosticeerd met het <naam> syndroom en met een autismespectrumstoornis.

Zijn moeder en zijn broer zijn de curatoren. Vanaf 10 februari 2024 is de klager vrijwillig opgenomen op <naam locatie>. Het is een Wzd geregistreerde Wzd locatie.

DE KLACHT

De klacht gaat over het niet verlenen van toegang tot internet en heeft betrekking op:

1. De maatregel het aanbrengen van beperkingen om het eigen leven in te richten waaronder inbegrepen het gebruik van communicatiemiddelen met als klachtonderdelen: onvrijwillige zorg uitgevoerd buiten zorgplan om, opname van onvrijwillige zorg in het zorgplan en uitvoeren van onvrijwillige zorg in het zorgplan (art. 55, lid 1, sub a t/m c);

2. De beslissing over de wilsbekwaamheid ter zake en vastlegging daarvan volgens art. 3 lid 3. Het is klager niet bekend dat hij ter zake wilsonbekwaam is verklaard en is er ook niet bij betrokken.

Aanleiding tot het indienen van de klacht is dat de klager al langere tijd toegang tot het internet wordt verboden en hierdoor ook geen toegang heeft tot sociale media. Hij heeft enkel toegang tot het gebruik van een Nokia telefoon om mee te kunnen bellen. Anderhalf jaar lang (vanaf opname) is het beperken van het internet echter niet door de zorgaanbieder gezien als onvrijwillige zorg terwijl de klager het al die tijd niet eens was met deze maatregel. Pas vanaf 28 januari 2025 is deze maatregel door de zorgaanbieder gezien als onvrijwillige zorg. Dit betekent dat de klager al zeer lange tijd toegang tot het internet is geweigerd zonder dat er een stappenplan is gevolgd. Verder is er volgens klager niet voldoende naar alternatieven gezocht, is de goedkeuring van de Wzd-functionaris niet in het zorgplan opgenomen en is klager onvoldoende betrokken bij de bespreking van de maatregel. Verder is in de maatregel onvrijwillige zorg opgenomen dat hij wilsonbekwaam is ter zake. Het is klager onbekend dat hij wilsonbekwaam ter zake is verklaard.

Klager vraagt schadevergoeding voor de immateriële schade die door de maatregel is toegebracht. Hij kan niet meedoen met zijn leeftijdsgenoten en heeft hierdoor ook minder contact met vrienden en collega's. Hij wordt hier belachelijk om gemaakt, wat hem veel verdriet doet. Vanaf de opname tot het indienen van de klacht op 17 september 2025 zijn 585 dagen verstreken. Klager vraagt volgens de richtlijn oriëntatiepunten in verplichte zorgzaken een vergoeding van 5 euro per dag, in totaal 2925 euro.

HET VERWEER

In oktober 2020 was de klager obsessief bezig op het internet en met social media. Hij woonde toen nog in een andere instelling. Hij benaderde publieke personen, kon dreigend en dwingend zijn in zijn contacten en was tegelijkertijd zelf kwetsbaar. Er zijn toen afspraken gemaakt met de curator, klager en zijn voormalige zorgaanbieder over het telefoongebruik en het internet. De afspraak was dat hij alleen nog maar onder begeleiding op het internet mocht en beperkt gebruik van zijn telefoon.

Op 10 februari 2024 is de klager komen wonen bij de huidige zorgaanbieder. Deze locatie kent een grote mate van vrijheid. De vraag was destijds dan ook of er bij de cliënt voldoende toezicht kon worden gehouden op het gebruik van internet en telefoon. Op basis van input van zijn wettelijke vertegenwoordiger heeft de zorgaanbieder besloten om de eerder gemaakte afspraken over te nemen.

De cliënt heeft vanaf het begin van opname bij de zorgaanbieder een telefoon waarmee hij kan bellen en sms'en maar hij heeft geen toegang tot internet.

De verweerder geeft aan dat de klager pas vanaf 28 januari 2025 aangeeft het niet eens te zijn met de afspraken. Voorheen was het een vrijwillige afspraak ten aanzien van de beperkte telefonie en internettoegang. Vanaf het moment dat de klager verzet toonde is de maatregel als onvrijwillige zorg opgenomen in het zorgplan en is stap 1 van het stappenplan gevolgd. De gedragsdeskundige heeft daarbij ook vastgesteld dat de klager de gevolgen van zijn handelen niet kan overzien en wilsonbekwaam ter zake is. Dit is vastgelegd in het stappenplan. Tijdsvolgordelijk zijn alle stappen volgens de Wzd gevolgd. De Wzd functionaris is bij alle stappen betrokken.

Gelet op zijn gedrag in het verleden (het stalkgedrag en mensen op onheuse manier bejegen via het internet) maakt dat deze maatregel noodzakelijk is om het ernstig nadeel te voorkomen. Wel heeft hij een telefoon waarmee hij kan bellen.

Er is naar alternatieven gekeken. Het onder toezicht op het internet wil de klager niet en daarom is in overleg met curator besloten om de klager een cursus mediawijsheid te laten volgen. Op 12 juni 2025 is de aanvraag gedaan en op 31 juli 2025 vond de intake van de cursus plaats. Op 23 september 2025 zou de cursus starten maar was verzet naar 7 oktober 2025. Ook deze datum is niet doorgegaan. De zorgaanbieder geeft aan dat er weliswaar onvoorziene omstandigheden waren waarom het steeds is uitgesteld maar vindt wel dat erg lang duurt voor de cliënt dat hij met de cursus kan starten.

Wat betreft de klacht over de wilsonbekwaamheid stelt de zorgaanbieder dat de gedragsdeskundige bekwaam en bevoegd is om een dergelijke beslissing te maken en heeft deze beslissing met inachtneming van de vereiste zorgvuldigheid genomen en vastgelegd in het stappenplan. De gedragsdeskundige heeft op basis van het cliëntbeeld geoordeeld dat de klager wilsonbekwaamheid ter zake is. De gedragsdeskundige heeft deze beslissing ook in zorgplanbesprekingen met de curator besproken.

OVERWEGINGEN EN CONCLUSIES

De commissie constateert dat tijdens de hoorzitting naar voren is gekomen dat de klager in eerste instantie de redelijkheid inzag van de maatregel en zich bij de maatregel had neergelegd. Hij heeft wel eens stiekem geprobeerd via omwegen om op het internet te komen. Dit veranderde rond 28 januari 2025 toen hij zich duidelijk ging verzetten tegen de opgelegde maatregel.

De commissie oordeelt dat het nadeel is vastgesteld en dat aan het proportionaliteitsvereiste is voldaan omdat hij wel een telefoon kreeg. De doelmatigheid van de maatregel is ook aangetoond omdat hij geen mensen meer kan stalken of zelf niet meer overbelast raakt. Ook is er naar alternatieven gekeken. Het alternatief om op internet te gaan met begeleiding heeft de cliënt zelf afgewezen. De aangeboden cursus geeft wellicht een mogelijkheid tot afbouw van de maatregel in de toekomst.

De commissie constateert dat bij het opleggen van de maatregel het stappenplan van de Wzd is gevolgd en de Wzd- functionaris is betrokken.

Wat betreft klacht dat de beslissing van de wilsonbekwaamheid ter zake niet volgens de wet is vastgesteld, niet in het zorgplan is opgenomen en niet aan hem is medegedeeld oordeelt de commissie als volgt. De commissie constateert dat de beslissing is vastgelegd in het stappenplan door nee te beantwoorden bij de vraag of cliënt wilsbekwaam ter zake is. De beslissing is in het stappenplan gemotiveerd. Het stappenplan maakt onderdeel uit van het zorgplan.

De beslissing is ook besproken met de curator en deze was het er mee eens. De commissie is van mening dat een dergelijk besluit ook aan de cliënt bekend gemaakt moet worden. Dit is weliswaar geen wettelijke eis, maar volgt uit het systeem van de wet waar de cliënt wel het recht heeft om te klagen (artikel 55 lid 1 onder a Wzd) over een dergelijk besluit.

BESLISSING

Klacht 1 is ongegrond.

Klacht 2 is ongegrond. De commissie adviseert, nu er geen mededelingsplicht in de wet is opgenomen, de beslissing wilsonbekwaamheid op een begrijpelijke wijze aan cliënt mede te delen.

Omdat beide klachten ongegrond zijn, komt de commissie niet toe aan de beoordeling van de schadevergoeding.

RECHTSMIDDEL

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld (dat wil zeggen: binnen zes weken na de dag waarop partijen gemeld is dat zij deze beslissing kunnen downloaden van het netwerk van de KCOZ), een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 56c Wet zorg en dwang).

Deze uitspraak is vastgesteld op 23 oktober 2025 door de voorzitter van de Klachtencommissie onvrijwillige Zorg, de heer mr. J.A. Heeren (voorzitter) en de leden mevrouw dr. M.A.M. Tonino (arts VG) en mevrouw drs. G.C. Klein (orthopedagoog-generalist).

mr. J.A. Heeren,
voorzitter

Dit is de geanonimiseerde versie van een uitspraak van de KCOZ. Conform artikel 56b, lid 7 Wzd maakt de KCOZ haar uitspraken openbaar 'in zodanige vorm dat deze niet tot personen herleidbaar zijn, behoudens voor zover het de zorgaanbieder betreft'. De KCOZ maakt haar uitspraken openbaar door deze op de website van de KCOZ te publiceren